

стимулювання репродуктивного зростання населення, допомога молоді та сім'ям, пропаганда сімейних цінностей, регулювання міграційних потоків; модернізація і розширення соціальної інфраструктури регіону; створення і просування бренду регіону, як інструменту формування сприятливого іміджу регіону в очах цільових груп громадськості; забезпечення підтримки реалізації медичної реформи в регіонах України, зростання якості медичного обслуговування, популяризація медичного страхування; розвиток системи освіти і підвищення рівня культури населення регіону; створення умов для розвитку підприємництва в регіоні, впровадження принципів соціального підприємництва на підприємствах регіону; сприяння підвищенню соціально-економічної активності населення, соціальної відповідальності та усвідомленості.

Список використаних джерел:

1. Регіональний людський розвиток : Статистичний бюлетень / Державна служба статистики України, 2017. 65 с.
2. Україна в світових рейтингах: як живеться українцям. URL: <https://ukr.segodnya.ua/ukraine/ukraina-v-raznyh-reytingah-kak-zhivetsya-ukraincam--1049597.html>
3. Міністерство соціальної політики URL: <https://www.msp.gov.ua>.

Зелік Микита Олегович,

курсант 3 курсу, спеціальність 081 «Право»

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник: д.е.н., доцент, Паршин Юрій Іванович
професор кафедри фінансово-економічної безпеки ДДУВС*

ЛАТЕНТНА ЗЛОЧИННІСТЬ ТА ЇЇ ВИДИ, ЯК ОДНА З ХАРАКТЕРИСТИК ЕКОНОМІЧНИХ ЗЛОЧИНІВ

Питання латентності злочинності на сьогодні постає як нагальна проблема на шляху здійснення прогностичних функцій кримінологічною наукою тенденцій розвитку всієї злочинності загалом. Економічні злочини характеризуються важкістю розкриття саме через їх латентність. Оскільки через завантаженість правоохоронної системи, високий криміногенний стан країни актуальним є дослідження безпосередніх причин та проблем виникнення такого явища. У такому випадку звернення до досвіду зарубіжних країн – вірний вибір з метою подолання латентної злочинності, зокрема у економічній сфері.

Дослідженням цієї проблеми займалися не одне покоління науковців правничої науки починаючи з 60-х років і продовжують і надалі, а також працівники практичних підрозділів, зокрема, вартує зазначити прізвища А.А. Конєва, Р.С. Веприцького, А.Ю. Дзюби, В.М. Поповича, О.М. Гумна, О.М. Джужи та ін. [1, с. 120]

За думкою Р.С. Веприцького, латентна злочинність стає причиною

появи істотних негативних наслідків для успішної діяльності правоохоронних органів й врешті-решт, для всього суспільства, загалом, оскільки через неврахування її, поза увагою залишається відповідних суб'єктів протидії злочинності, а також вчиняються нові злочини, відбувається формування у громадянського населення невіри в здатність органів державної влади забезпечити їх безпечне та захищене життя, створення необхідних умов для захисту їх прав і свобод, завдана злочинами матеріальна та моральна шкода не відшкодовується, а суспільство не обізнані про реальний стан злочинності і про те, які збитки вона спричиняє [2, с. 73].

Велика кількість причин існування латентної злочинності має місце у правничій науці, так А.В. Боков виокремлює такі:

- 6) думають: злочин не є настільки серйозним, щоб заявляти про нього;
- 7) впевненні: правоохоронні органи не допоможуть їм у цьому через недостатність доказів;
- 8) витрати, пов'язані з подачею заяви, можуть здаватись їм недостатніми порівняно з вигодою, яка отримується від цього;
- 9) жертва може боятись помсти злочинця [3, с. 81].

Вагомий внесок у подолання такої роблять всеможливі дослідження та вивчення проблемних аспектів, що останнім часом перебувають у центрі уваги багатьох учених-кримінологів, мають вагоме значення для розробки нових методів запобігання злочинності, оскільки їх об'єктом виступають усі жертви злочинів: як ті, що враховуються офіційною статистикою, так і ті, що залишаються латентними [4, с. 425].

Провідними країнами, що займаються оцінкою злочинності з використанням різнобічних методів оцінки такого суспільного явища, є Нідерланди, Великобританія, Швейцарія, Канада, Австралія, США. Першим методом виявлення причин латентної злочинності – опитування з приводу того хто з громадян за певний період (місяць, півріччя або рік) став жертвою злочину. За результатами якого складається відповідний огляд віктимізації з урахуванням аналізу емпіричних даних щодо загального рівня і структури злочинності, складу жертв злочинів.

По-друге, сьогодні частіше за все низці країн широко застосовуються наступні системи кількісних та якісних характеристик вивчення злочинності, зокрема, й латентної: міжнародні віктимологічні дослідження (Victim survey), національні віктимологічні опитування, єдині звіти з питань злочинності, самостійні обов'язкові звіти правопорушників (Self report studies), вторинний аналіз даних опитувань та включене спостереження.

Так, зазначимо основні організації результати діяльності яких направлені на подолання причин злочинності, розроблення нових методів та пошуку шляхів вирішення існування злочинності у суспільстві:

- Міжнародні віктимологічні дослідження (International Crime Victimization Survey (ICVS), The European Crime and Safety Survey (EUICS).

- Міжнародну організацію з вивчення жертв злочинності (ICVS) було створено у 1989 р. міжнародною робочою групою на чолі з Я. ван Дейком,

П. Мейх'ю та М. Кіліасом. Другий етап дослідження пройшов у 1992 році. У ньому приймали участь учасники першого проєкту. Третя хвиля досліджень мала місце у 1996–1997 роках за участі 12 розвинених країн (переважно Центральної та Східної Європи), а також 15 країн, що розвиваються. Четверту хвилю було проведено у 2000 році у 47 країнах. Отже, дослідження загалом тривало на протязі 1989–2000 років та проходило у чотири етапи. За результатами яких у 2004–2005 роках було реалізовано проєкт «Європейське обстеження злочинності та стану безпеки (EU ICS)». The European Crime and Safety – один з найбільших аналізів злочинності, що проводилися у ЄС.

- Національні віктимологічні опитування (NCVS) у США. The National Crime Victimization Survey (NCVS). Отримані у результаті дослідження дали змогу оцінити вид (тип) злочину, його тяжкість, отриманих у результаті його вчинення тілесних ушкодженнях, час і місце події, медичні витрати, а також, про вік, расу і стать злочинця чи злочинців, а також ставлення правопорушника(ів) до жертви (незнайомі, випадкові/знайомі родичі, тощо).

Самозвіт правопорушників (SR-дослідження: ISRD), заснований на самоаналізі, на суб'єктивній оцінці кримінальної дійсності правопорушником [5, с. 117].

- Міжнародні віктимологічні дослідження, зокрема дослідження жертв латентних злочинів, дозволяють виявити чинники й умови, що впливають на динаміку злочинності у суспільстві як на національному, так і на міжнародному рівнях. Дані, отримані у результаті таких досліджень, створюють специфічну картину масштабів злочинності, відмінну від тієї, що складається на підставі офіційних джерел та за оцінками жертв злочинних посягань.

Щодо особливостей економічних злочинів саме з огляду латентності, слушним є наш аналіз видів вирішення та боротьби з такими проявами, в свою чергу, Рибікова Г.В., Сучкова В.В. зазначають: статистичні дані про економічну злочинність і фактична злочинність – різні явища. Економічна злочинність має властивість до значної латентності, статистика далеко не цілком відображує всі характеристики цього явища. Так поширеною є думка, що вартує поєднувати такі системи даних, як офіційна статистика, соціологічні дані та експертні оцінки, з метою підвищення якості вивчення реального стану злочинності.

Таким чином, досвід вивчення зарубіжних досліджень причин та жертв латентних злочинів, з урахуванням новітніх методологічних підходів з урахуванням специфіки економічних злочинів, їх складності та більшої підготовленості осіб, що їх вчиняють, дозволяє збагатити існуючу та створити умови для розробки нової науково обґрунтованої концепції запобігання злочинності.

Список використаних джерел:

1. Христич І.О. Проблеми встановлення обсягів латентної віктимності в Україні. Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. : Право. Харків 2013. Вип. 26. С. 118–130.

2. Веприцький Р.С. Латентність злочинності та шляхи її подолання. Форум права. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.
3. Боков А.В. Организация борьбы с преступностью. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. 175 с.
4. Гумін О.М. Поняття латентної злочинності та напрями її профілактики. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Юридичні науки : зб. наук. праць. № 824. Львів, 2015 С. 424–429.
5. Дзюба А.Ю. Деякі аспекти вивчення жертв латентних злочинів у закордонних віктимологічних дослідженнях. Форум права. 2016. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.

**Зубик Юрій Миколайович,
Жирко Нікіта Сергійович,**
курсанти взводу ФЕБ - 841,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
*Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри
фінансово-економічної безпеки Г.В. Соломіна*

ЕКОНОМІЧНІ ЗЛОЧИНИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ЇХ ПОПЕРЕДЖЕННЯ

З наукової точки зору, економічні злочини являють собою певне негативне явище в суспільстві, яке на пряму продукує розвиток тіньової економіки і завдає шкоди економічній безпеці держави, що в свою чергу несе величезні матеріальні збитки для неї. З практичної точки зору, економічні злочини – це торгівля наркотиками, ухилення від сплати податків, корупція та інші злочини, що передбачають отримання матеріальної вигоди не дивлячись на ризик бути покараним. Попередження економічних злочинів та боротьба з ними в нашій країні представлена системою нормативно-законодавчої бази, особливостями проведення державної політики та забезпечення її впровадження органами влади і державними службовцями, діями простих громадян і успішних підприємців. Здебільшого, передумовами високого рівня злочинів економічної сфери є «сприятливе» становище в країні, проте, необхідно також враховувати психологічний фактор, який стосується самої людської суті, що базується на певних стимулах, які змушують одних діяти виключно у відповідності до закону, а інших стимулюють до «тіньових схем» зменшення бази оподаткування, отримання неправомірної вигоди, корупції [1]

Незважаючи на ґрунтовні дослідження злочинів економічної сфери, методики, організації та порядку проведення їх розслідувань, існують питання, які потребують подальшого вивчення в контексті проведення аналізу поточного стану та перспектив розвитку системи боротьби та їх попередження.

Відповідно до аналізу даних Мінекономрозвитку [2], рівень тіньової